

สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน TEACHERS' COMPETENCY OF RELATIONSHIP AND COLLABORATION WITH PARENTS AND COMMUNITY

ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง^{1*}, รศ.ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร², ดร.กิตติพงษ์ โด่งพิมาย³,
ดร.วดาภรณ์ พูลผลอำนวย⁴, ผศ.ดร.กฤษฎา วัฒนศักดิ์⁵, ดร.จรัส มุ่งเผือกกลาง⁶, ดร.สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี⁷,
ดร.สาธิตา ตาลชัย⁸, อ.ดร.สุวัฒน์ อาษาสิงห์⁹
อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยนครราชสีมา¹⁻⁹
ผู้รับผิดชอบบทความ* : phdpkw@gmail.com

*Dr.Patruthai Lunsomrong¹, Assoc.Prof.Dr.Krongtip Nakvichet², Dr.Kittipong Dongpimai³,
Dr.Wadaporn Poolpholamnoey⁴, Asst.Prof.Dr.Krisda Watanasak⁵, Dr.Chamrat Mungfaoklang⁶,
Dr.Suwattanapong Romsri⁷, Dr.Sathaka Tanchai⁸, Dr.Suwat Asasing⁹
Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,
Nakhonratchasima College¹⁻⁹
Corresponding author*: phdpkw@gmail.com*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ประชากร คือ ครูที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม ระหว่าง .80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยภาพรวม เท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า

1. สมรรถนะทางวิชาชีพของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนของนักศึกษา

Received: 30 September 2023

Revised: 29 December 2023

Accepted: 29 December 2023

Online publication date: 30 December 2023

ครูโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=1.00)

2. สมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัันมีสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนต่างกัันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : สมรรถนะของครู / ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

Abstract

Research on Teacher competency in relationship with parents and community. The objectives of this study were to 1) study the level of teacher competency. Relationship with parents and community, and 2) comparing teachers' competency. Relationship with parents and community Classified by work experience, the population is teachers who teach basic education in Nakhon Ratchasima Province. The sample group used in the research was teachers working in basic educational institutions. There was a total of 290 people. The research instrument was a 5-level estimation questionnaire with a consistency value of questions between .80 - 1.00. The overall reliability of the questionnaire was equal to 0.98. The data was analyzed using statistics, including the mean value. standard deviation and independent sample t-test statistics.

The results of this research found that:

1. Teachers' professional competencies Regarding relationships with parents and the community of student teachers, the overall level was at a high level ($\bar{X}=3.92$, S.D.=1.00).

2. Teacher competency Relationship with parents and community with different work experiences had significantly different competencies in relationships with parents and communities at the 0.05 significance level.

Keywords: Teachers' Competency / Relationships with Parents and Community

บทนำ

การพัฒนาการจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินงานจริงจังและต่อเนื่อง พัฒนาคนแบบยึดหยุ่นในภาวะพลิกผันทุกมิติ ทุกบริบท ทุกภาคส่วนในสังคมในความผันผวน ไม่แน่นอน (ศุภชัย

ปทุมนากุล, 2565; อรรถพล สังขวาสี, 2565) โดยยึดนโยบายระดับชาติ ที่มุ่งพัฒนาคนเชิงคุณภาพ ในภาวะการณ์ที่ท้าทาย สู่สังคมแห่งความเป็นธรรมทั่วทุกพื้นที่ บนพื้นฐานของการรักษา สภาพแวดล้อมทุกมิติ ลดมลภาวะรูปแบบต่าง ๆ สนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน พลังงานสะอาด เชื่อมโยงดิจิทัล เมืองอัจฉริยะ นวัตกรรม ปลอดภัย เติบโตยั่งยืน คุณภาพชีวิต ในเมืองที่น่าอยู่ (ราชกิจจานุเบกษา, 2565; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2566 : 10-12) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (ศุภชัย ปทุมนา กุล, 2566) อันเป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่าในกระบวนการจัดการศึกษามี “ครู” เป็นบุคคลสำคัญใน การพัฒนาคน เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดและสัมผัสโดยตรงกับผู้เรียน ครูต้องมีความพร้อมใน สมรรถนะที่จำเป็นอย่างเข้มแข็ง ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูมีความ พร้อมที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ตรงต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถดำเนินชีวิตอย่างเท่าทันความเปลี่ยนแปลงแบบยั่งยืน จัดกระบวนการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์ (สุชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562) ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนสู่ความ ยั่งยืนแบบองค์รวม นับจากปี พ.ศ. 2564-2573 ที่เน้นเชื่อมโยงเศรษฐกิจชีวภาพ และเศรษฐกิจสี เขียว ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม ในลักษณะการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ฝ่าย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565) โดยมีผู้เกี่ยวข้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญใน การพัฒนาคนไทยให้มีลักษณะดังกล่าว

ครูควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ตรงต่อการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้น เพื่อก้าวทันความเปลี่ยนแปลง เน้นการพัฒนาครูที่สามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มี คุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และจิตอาสา เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน ในบริบทสังคมของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้เข้มแข็ง เท่าทันเกณฑ์ ของครูสภาที่กำหนดสมรรถนะของครูในปัจจุบันให้ถึงพร้อมด้วยความรู้และประสบการณ์ของวิชาชีพ ครู มีการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การปฏิบัติหน้าที่ครูและ จรรยาบรรณวิชาชีพครู และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนซึ่งเพิ่มเติมขึ้นจากในอดีต อันประกอบด้วย การปฏิบัติงานครูในการวิเคราะห์ วางแผน สร้างเครือข่าย ร่วมมือกับผู้ปกครอง และ ชุมชน ในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ร่วมส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเข้าถึงบริบทของชุมชน และอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่างทุก มิติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) ซึ่งสะท้อนภาพลักษณ์ของครูสมัยใหม่แบบองค์รวม

นโยบายการจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) ซึ่งอาจยังไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม และไม่ปรากฏชัดในการงานครู ดังที่ ชูชาติ พ่วงสมจิต (2560 : 1342 - 1354) ได้เสนอว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีการสร้าง ความเข้าใจอันดีต่อกัน ลดความขัดแย้ง ต่างก็ปฏิบัติต่อกันตามบทบาทของตนด้วยวิธีการอันเหมาะสม มี 2 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาโดยตรง การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและการนำชุมชนเข้ามาในโรงเรียน 2) การพัฒนาโดยอ้อม จัดให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรให้สามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควบคู่กับพัฒนาโรงเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นที่ประทับใจแก่ผู้มาเยือน คำเนิ่งถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กมลรัตน์ จันทโชติ (2556) ได้ศึกษาการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน ยังต้องพัฒนา อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านสถานที่ภายในโรงเรียน บุคลากรไม่เพียงพอและขาดทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คนในชุมชนมีหลากหลายอาชีพ มีเวลาว่างไม่ตรงกับการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียน ส่วน นพัสสร เลิศยศอนันต์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน การเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน การเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับด้านความรู้และอาชีพของชุมชน และด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณี นาวัน แกละสมุทร (2562 : 1342-1354) วิจัยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ การบริหารชุมชน และพบว่าแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น 2) โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในทุกวันสำคัญทางศาสนา 3) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 4) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้อาคารสถานที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น วัฒนธรรม ต่อมา อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ (2564 : 212 - 224) วิจัยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสนับสนุน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และอีก 2 ด้านอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน และพบว่าแนวทางเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ชุมชนรับทราบการดำเนินงาน

และปัญหา รวมทั้งแนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ล่าสุด วัชรพล ถนอม (2564) วิจัยการพัฒนาแนวทางสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนบ้านดอยช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า แนวทางสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน คือการพัฒนาครูและบุคลากร โดย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เขียนโครงการ แต่งตั้ง กรรมการดำเนินงาน ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ครูและบุคลากรมีความรู้เห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาดูงาน จัดกิจกรรม ร่วมกัน กำหนดผู้รับผิดชอบ กำหนดงบประมาณ ระยะเวลาดำเนินงาน การประเมินผล รายงานการ ดำเนินงาน 2) การพัฒนาการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ หรือขอความช่วยเหลือจาก ชุมชน เชิญประชุมผู้ปกครอง ออกเยี่ยมบ้าน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เผยแพร่ ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียน 3) การนิเทศกำกับติดตามการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน ทั้งจากการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาการรายงาน แล้วสะท้อนผล เพื่อกำหนดแนวทางสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยมีแผนดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ปฏิทินการนิเทศการ ดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้งนี้ ไม่พบงานวิจัยพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู ที่จะนำไปสู่การ ปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ผู้วิจัยจึงมุ่งการศึกษาระดับสมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน บนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่าง เหมาะสม ครอบคลุมส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น นำวัฒนธรรมของชุมชนและ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) ซึ่ง อาจยังมีประเด็นที่ควรศึกษา คือ ประสิทธิภาพการทำงานของครู ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะ ของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จำแนก ตามประสิทธิภาพการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อ 1) ศึกษา ระดับ สมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 2) เปรียบเทียบ สมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน เก็บ

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 357 คน โดยใช้แบบสอบถาม มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

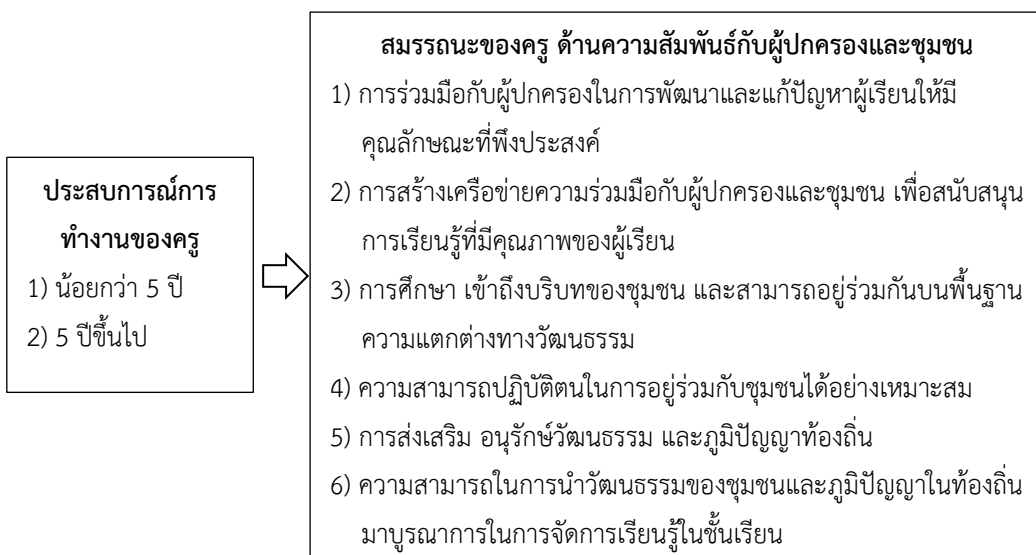
ด้านเนื้อหา เนื้อหาของการวิจัยครอบคลุมประเด็นสำคัญ คือ สมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ตามที่คุรุสภากำหนด ในปี พ.ศ. 2564 ประกอบด้วย การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน ความสามารถในการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความสามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม การส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสามารถในการนำวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย คือ ครูที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4,811 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2566)

ด้านระยะเวลา ศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2566

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ศึกษาจากประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องรายละเอียดมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ระดับสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

ประชากร คือ ครูที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4,811 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2566; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 357 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 607-608)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 39 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะระหว่าง .80-1.00 ซึ่งยอมรับได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม รายด้าน เท่ากับ .79-.96 ภาพรวม เท่ากับ .98 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงรายละเอียดของเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมคิวอาร์โค้ดแบบสอบถาม ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ได้จำนวนทั้งหมด 290 คน คิดเป็นร้อยละ 81.23 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างเดือนพฤษภาคม-เดือนสิงหาคม 2566

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนของครูจากการตอบแบบสอบถามของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะทางวิชาชีพครูของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยใช้ค่าที (t-test independent)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนสมรรถนะของครู ผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะของครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	ระดับความเป็นจริง/ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์			
1.1 ครูทำความรู้จักกับผู้ปกครองของผู้เรียนอย่างทั่วถึง	4.41	.67	มาก
1.2 ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา	4.57	.63	มากที่สุด
1.3 ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา	4.60	.63	มากที่สุด
รวม	4.53	.65	มากที่สุด
2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน			
2.1 ครูสร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองของผู้เรียนอยู่เสมอ	4.46	.68	มาก
2.2 ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองของผู้เรียนอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน	4.44	.67	มาก
2.3 ครูทำความรู้จักกับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนใกล้สถานศึกษา	3.78	.96	มาก
2.4 ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนใกล้สถานศึกษาเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน	3.82	.93	มาก
2.5 ครูทำความรู้จักกับผู้แทนหน่วยงานปกครองของท้องถิ่นของสถานศึกษา	4.06	.94	มาก
2.6 ครูสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานปกครองของท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน	4.07	.96	มาก
รวม	4.11	.90	มาก
3. การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม			
3.1 ครูศึกษารายละเอียดของบุคคลที่เป็นวิทยากรในชุมชน	3.89	.92	มาก
3.2 ครูทำความรู้จัก และเข้าถึงบุคคลที่เป็นวิทยากรในชุมชน	3.79	.95	มาก
3.3 ครูสามารถรายงานการศึกษาเกี่ยวกับวิทยากรในชุมชน	3.33	1.05	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	ระดับความเป็นจริง/ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.4 ครูศึกษา สํารวจ และเข้าถึงสภาพแวดล้อมของชุมชน	3.99	.92	มาก
3.5 ครูจัดทำรายงานการศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชน	3.41	1.11	มาก
3.6 ครูศึกษารายละเอียดของปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน	3.55	1.06	มาก
3.7 ครูทำความรู้จักและเข้าถึงปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน	3.59	1.03	มาก
3.8 ครูจัดทำรายงานการศึกษาเกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน	3.28	1.08	มาก
3.9 ครูศึกษา สํารวจ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.02	.89	มาก
3.10 ครูจัดทำรายงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.51	1.04	มาก
3.11 ครูศึกษา สํารวจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชน	3.96	.95	มาก
3.12 ครูจัดทำรายงานการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชน	3.46	1.06	มาก
3.13 ครูศึกษา และเข้าใจ เกี่ยวกับเศรษฐกิจของชุมชน	3.94	.91	มาก
3.14 ครูจัดทำรายงานการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชุมชน	3.36	1.11	มาก
รวม	3.65	1.04	มาก
4. ความสามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม			
4.1 ครูสามารถปฏิบัติตนได้อย่างกลมกลืนในการอยู่ร่วมกับคนชุมชน	4.39	0.77	มาก
4.2 ครูเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนใหญ่ในชุมชน	4.62	0.63	มากที่สุด
4.3 ครูสามารถประสานสัมพันธ์กับคนในชุมชนได้อย่างเหมาะสมราบรื่น	4.46	0.63	มาก
4.4 ครูสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.45	0.73	มาก
รวม	4.46	0.72	มาก
5. การส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น			
5.1 ครูเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4.37	.76	มาก
5.2 ครูศึกษาคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นวิทยากรด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.04	.93	มาก
5.3 ครูจัดทำรายงานเกี่ยวกับวิทยากรด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.55	1.10	มาก
5.4 ครูศึกษาเกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้านด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.76	1.02	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	ระดับความเป็นจริง/ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5.5 ครูสามารถรายงานการศึกษาเกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้านด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.48	1.14	มาก
5.6 ครูศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.94	.95	มาก
5.7 ครูจัดทำรายงานการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.44	1.12	มาก
5.8 ครูศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย	3.90	.94	มาก
5.9 ครูสามารถรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.43	1.12	มาก
รวม	3.75	1.05	มาก
6. การนำวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน			
6.1 ครูนำองค์ความรู้ของวิทยากรด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.91	.86	มาก
6.2 ครูนำองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.85	.90	มาก
6.3 ครูนำองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้านวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.98	.85	มาก
รวม	3.92	.87	มาก
ภาพรวม	3.92	1.00	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$, S.D.=1.00) เมื่อพิจารณารายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=4.53$, S.D.=.65) ความสามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.46$, S.D.=.72) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X}=4.11$, S.D.=.90) การนำวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

($\bar{X}=3.92$, S.D.=.87) การส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.75$, S.D.=1.05) การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.65$, S.D.=1.04) ตามลำดับ ทั้งนี้ สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนของครู มีบางด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา รวมทั้ง ด้านความสามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม ในประเด็นครูเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนใหญ่ในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน	ค่าเฉลี่ย จำแนกตาม ประสบการณ์การ ทำงาน		t	P-value
	ต่ำกว่า 5 ปี	5 ปี ขึ้นไป		
1. การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.33	4.08	3.17*	.00
2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน	4.33	4.12	2.82*	.00
3. การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.38	4.21	2.32*	.02
4. ความสามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่าง เหมาะสม	4.26	4.17	1.29	.20
5. การส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.28	4.22	.82	.41
6. ความสามารถในการนำวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิ ปัญญาในท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้น เรียน	4.23	4.08	3.17*	.00
โดยภาพรวม	4.30	4.16	2.01*	.04

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัมีสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.01$, $P=.04$)

อภิปรายผล

การวิจัยสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีผลการวิจัยดังนี้

1. สมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูดำเนินงานตามภารกิจอย่างเต็มกำลัง เนื่องจากมองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565; ศุภชัย ปทุมนากุล, 2566) เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) ที่ครูได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเข้าถึงบริบทของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพัสสร เลิศยศอนันต์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนของครู มีบางด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา รวมทั้งด้านความสามารถปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม ในประเด็นครูเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนใหญ่ในชุมชน นับเป็นจุดเด่นของครูอันจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนของครูในด้านอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัมีสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ทุกด้าน อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการทำงานที่ยังน้อยมีความอ่อนน้อมถ่อมตนสูงทำให้เข้าถึงผู้ปกครองและชุมชนได้เป็นอย่างดี มีการดำเนินงานตามภารกิจอย่างเต็มกำลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลรัตน์ จันทโชติ (2556) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน ยังต้องพัฒนา อันเนื่องมาจาก

ข้อจำกัดด้านสถานที่ภายในโรงเรียน บุคลากรไม่เพียงพอและขาดทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คนในชุมชนมีหลากหลายอาชีพ มีเวลาว่างไม่ตรงกับการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน บางด้านน้อย แม้จะพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เป็นลำดับท้าย ๆ ได้แก่ การนำวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นประเด็นที่ผู้เกี่ยวข้องพึงให้ความสำคัญในการนำสู่การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

2. ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ดังนั้นผู้บริหารควรมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรวิจัยแนวทางพัฒนาสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. ควรวิจัยสมรรถนะของครูด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ในสถานศึกษาเอกชน และในต่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ จันทโชติ. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน

บ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูชาติ พ่วงสมจิต. (2560). “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน”. Veridian

E-Journal, Silpakorn University. (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์

สังคมศาสตร์และศิลปะ). ปีที่ 10 ฉบับที่ 2. หน้า 1342-1354.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ความยั่งยืนด้วยโมเดลบีซีจี.

[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://www.bot.or.th>. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2565.

- นพภัสสร เลิศยศอนันต์. (2561). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด”. วารสารมหาวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1. หน้า 24-34.
- นาวัน แกละสมุทร. (2562). “การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”. วารสาร. มจร. ปัญญาปริทัศน์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 3. หน้า 569-580.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องรายละเอียดมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอน 109 7 พฤศจิกายน 2563. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://www.ksp.or.th/ksp2018/2020/06/19628/>. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2564.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565ก). เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง ประกาศเรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13176&filename=index. สืบค้น เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566.
- วัชรพล ถนอม. (2564). การพัฒนาแนวทางสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน บ้านดอยช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศุภชัย ปทุมนากุล. (2565). “การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสังคมยุค Next Normal: การเปลี่ยนผ่านจากภาวะปกติใหม่”. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 9 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 7 (NEUNIC 2022). วันที่ 28 พฤษภาคม 2565. ณ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- _____. (2566). “การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน”. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 10 และระดับนานาชาติครั้งที่ 8 (NEUNIC 2022). วันที่ 28 พฤษภาคม 2566. ณ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. (2566). สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา (2566). ระบบสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา.

- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2566). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม (พ.ศ. 2566 - 2570)**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชีขวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2562). “การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุควิกฤตผู้เรียน”. **การประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ครั้งที่ 3 : การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. วันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2562 .สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- อรรถพล สังขวาสี. (2565). “ปลัด ศธ.ชี้เข้ายุค BANI WORLD รวมความปั่นป่วนไว้มทั้งหมด กระทบการศึกษาโดยตรง มอบนโยบายรับมือ อุดเรียนรู้ถดถอย”. **ไทยโพสต์**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaipost.net/education-news/255668/> สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566.
- อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ. (2564). การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2. **วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทัศน์**. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3. หน้า 210-224.
- Krejcie, Robert.B; & Morgan, Darlye W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activity”. **Journal of Education and Psychological measurement**. Vol 30 No, 3. pp 607-608.